

Turkiston

1925-yildan chiqa
boshlagan

«Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati
Markaziy Kengashining nashri

www.turkiston.uz

2013-yil 9-yanvar, chorshanba
№ 2 (15640)

Navqiron avlod so'zi

Мен Ватанга нимада бердим?..

Янги йилни оиласиз билан хуш кайфиятда кутиб олдик. Эрта билан қилинган ният албатта ижобат бўлади, дейишади-ку. Менимча, январь — йилнинг эртаси, бинобарин, тилаклар ижобат бўладиган ой бўлса керак. Шунинг учун мен оила аъзоларим, яқинларим даврасида шоду хуррам ўтирап эканман, ич-ичимдан бу йил ҳам омадли келишини, ўйлаган барча режаларим амалга ошишини тиладим.

2012 йил мен учун омадли ўтди. Аслида, инсон ўзидан қониқса, бу унинг ўсишдан, изланишдан тўхтаганини билдиради, дейишади устозлар. Аммо интилишларинг бошқалар томонидан эътироф этилса, бу — кишига ўзгача кувонч баҳш этар экан. Шу маънода мен дилимда чексиз миннатдорлик ва мамнуният хисси или ўзим эришган натижалар ҳақида тенгдошларимга гапириб беришни маъқул топдим. Мақсадим уларни-да янаям кўпроқ ўқиб-изланишга, меҳнат қилишга ундашдир.

Ўзим тиббиёт соҳасида таҳсил оламан, бу соҳани яхши кўраман ва келажакда етук шифокор ва олимга бўлиш ниятидаман. Шу билан бирга спортни ҳам ҳаётимнинг бир бўлғи сифатида қадрлайман. Сузиш билан шугуланишим ва бу спорт тури бўйича мусобақаларда катнашиб келётганим замирида ҳам менинг спортга бўлган муҳаббатим мухассам. Керакли билимни олаверинглар, у ҳаётларингда албатта аскотади, дея таъкидлашдан чарчамайдиган устозларимизнинг сўзлариға амал қилган ҳолда, мен бу спорт турини мукаммал даражада ўзлаштиришга ҳаракат қилиб келаяпман. Ва айтишим мумкини, ютуқларим ҳам йўқ эмас.

2009 йил Хитойнинг Гуанжоу шаҳрида ўтказилган Осиё чемпионатида кумуш ва бронза медални кўлга киритганман. Ўша йилнинг ўзида Япониядаги қитъя биринчилигида яна битта кумуш медалга сазовор бўлдим. Бир йилдан сўнг, яни 2010 йилда Малайзияда бўлиб ўтган нуфузли ҳалқаро мусобақада иккита олтин медаль соҳиби бўлдим. 2011 йил ҳам қатор мусобақаларда совриндор бўлиш насиб этди. Сузиш бўйича ўтказилган Ўзбекистон чемпионатларида ўн уч марта чемпион бўлдим. 2012 йил ҳам мен учун омадли ўтди дейишимиға сабаб — бу йилда мени юртимиз қизларининг энг севимли мукофоти, Зулфия номидаги Давлат мукофотига лойик кўришди. Мен каби ёш, ҳали Ватан олдида қарзи кўп, аммо орзулари бир олам қиз учун бу ниҳоятда улкан эътирофдир. Биз, ўзбекистонлик ҳар бир ёш йигит-қиз бизга ишонч билдирган, юрт келажаги сифатида қарайдиган Президентимиздан, давлатимиздан, бизни севувчи, дуо қўйувчи ҳалқимиздан миннатдорлик тўйгуси билан яшамоқдамиз, илм олмоқдамиз, интилоқдамиз. Умид қиласманки, 2013 йил ҳам биз учун қувончли онларга бой бўлади.

Масалан, мен ўзим бу йил лицейни тутагиб, Тошкент тиббиёт академиясига ўқишга кирмоқчиман. Қолаверса, бир қанча спорт мусобақалари, жумладан, Испанияда ўтказилиши кутилаётган жаҳон чемпионатида иштирок этишини режа қилиб турибман.

Бизни севувчи, кўллаб-кувватловчи Юртбошимиз, элизим, сабоқ берган устозларимиз учун ҳам ҳамиша олга интилавераман. Бу интилиш менга мушкуллик эмас, доимо завқ бағишлайди.

Шоҳида ЗОХИДОВА,
Зулфия номидаги Давлат мукофоти соҳибаси

Сардор Муллахонов фотоколажи

Ўзбекистон футболи юксак эътироф этилди!

7 январь куни Ҳалқаро футбол уюшмаси — ФИФА қарордоғи жойлашган Швейцариянинг Цюрих шаҳрида 2012 йилги футбол мавсумининг қаҳрамонларини тақдирлаш маросими ўтказилди. Биз учун эътиборли ва кувончлиси, Ўзбекистон футболи жаҳонда энг кучилар, энг яхшилар, энг зўрлар қаторида эътироф этилди ва муносиб тақдирланди.

Йил давомида чиройли ва энг мухими ҳалол ўйин намойиш этиб, ёш спорчиларга ўрнак кўрсатган, футбол муҳлислари олқишига сазовор бўлганлар учун таъсис этилган «Fair play» — «Ҳалол ўйин учун» соври-

ни Ўзбекистон футбол федерациясига тақдим этилди. Совринни Ўзбекистон футбол федерацияси президенти Мираборр Усмонов қабул қилиб олар экан, бу — Ўзбекистон футболи ривожи учун қилинаётган ишларнинг

юксак эътирофи эканини, юртимиз футболи ҳали бундан-да юксак натижаларга эриша олиши мумкинligини таъкидлади.

Ҳа, чиндан ҳам ўтган йил юртимиз спортида мухим воқеаларга бой бўлди. Ҳусусан, футбол бўйича миллий терма жамоамизнинг, клубларимизнинг, ўсмирлар ва ёшлар терма жамоаларининг, ҳакамларимизнинг ҳалқаро мусобақалардаги муваффақиятли иштирокларини алоҳида таъкидлаш керак.

— Бу узоқ тарихга эга юртимиз футболининг,

Kun yangiligi

футбол фидойиларининг, мураббий ва мутасаддиларнинг, футболчиларнинг, муҳлисларнинг — барчамизнинг ютуғимиздир, — дейди Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар мураббий, спорт шарҳловчиси Ахбор Имомхўжаев. — Обод турмуш йили мамлакатимиз спортида мана шундай ютуқ билан бошлангани, насиб этса, бошқа муваффақиятларнинг дебочаси бўлсин. Кириб келган йил футбол жамоаларимиз учун масъулиятли йилдир. Мен бу йилнинг аввалги йиллардагидан ҳам зафарларга бой бўлишига ишонаман.

(Давоми 2-бетда)

2013 йилдан бошлаб Ўзбекистонда ҳар йили ўтказиладиган ОЎЮни рейтинг баҳолаш тизими жорий этилади. Республика олий таълим муассасалари рейтингини тузиш ва уларни баҳолаш вазифаси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Давлат тест маркази зиммасига юклатилди. Рейтинг ОЎЮнинг илмий-педагогик фаолияти даражаси ва сифатини характерловчи маълумотлар базасини мунтазам равишда таънлаб олиш ва шакллантириш асосида тузилади. Рейтинг ўқитиш сифати даражасининг индекси, талabalар ва битирувчилар малакасининг индекси, ОЎЮнинг илмий салоҳияти ва бошқа кўрсаткичлар асосида тузилади.

Hafta voqeasi

Hududlardan mujdalar

НАВОЙИ

Харакатнинг вилоят кенгаси ташаббуси ва мудофаа ишлари, адлия, маданият ва спорт ишлари бошқармалари, вилоят телерадиокомпанияси ҳамда «Дўстлик байроғи» газетаси ҳамкорлигида «Ватанпарвар» ташкилоти вилоят кенгаси курсантлари ўртасида «Ўзбегим ўғлонлари» ҳарбий спорт мусобақаси ташкил этилди.

Дастлаб курсантлар ҳарбий саф тайёргарлиги, сафда туриш қоидалари бўйича чиқиш қилишди. Сўнгра югуриш ва бошқа спорт турлари ҳамда ҳарбий техник тайёргарлик бўйича эгаллаган билимларини амалда намоён этишди. Тадбир давомида курсантлар билан давра суҳбати ўтказилди.

Мусобақа сўнгидага беллашувда фаол қатнашган ва голиб бўлган курсантлар — Санъатжон Немматов, Алишер Нутфуллаев, Шаҳбоз Комилов ҳамда «Ватанпарвар» ташкилоти вилоят кенгаси ўқитувчилари Шукрулла Ибодов, Дилшод Раҳматуллаев, Рўзимурод Нуриков «Камолот» ЁИХ Навоий вилояти кенгасининг эсдалик совғалари билан тақдирланди. Шундан сўнг маданият ва спорт ишлари бошқармаси томонидан тайёрланган концепт дастури намойиш этилди.

Ушбу вилоятда ҳам «Камалак»дан Янги йил! лойиҳаси кўтаринки руҳда ташкил этилди.

Лойиҳа доирасида вилоятнинг барча худудларида «Кўчма арча», «Биз биргамиз», «Янги йил муборак!» тадбирлари амалга оширилиб, кам таъминланган оилалар фарзандлари, ижтимоий ёрдамга муҳтоҷ болаларга Қорбобо ва Коркиз, миллий эртак қаҳрамонлари ҳамда санъаткорлар иштирокида байрам совғалири улашилди.

Вилоят «Камалак» болалар ташкилоти сардорлар кенгаси Термиз шахридаги «Шифокор» маҳалласида яшовчи Шерзоджон Тоҳиров ҳамда Бобохўжаев кўчасида истиқомат қилаётган Евгения Ўразметовдан ҳам хабар олиб, «Камолот» ёшлар ижтимоий харакати эсдалик совғалирини топшириди.

Бу йил бошқача бўлади!..

Янги йил бошланди. Демак, янгиликлар қилишнинг айни фурсати. Ким-ким, лекин «Камолот»чиларда бундай янгиликлар ҳаммадан ҳам кўп ва хўпdir. Хўш, 2013 йилда ёшлар ҳаракати қандай лойиҳаларни ҳозирламоқда? Билиб оламиз.

Йилнинг дастлабки чораги ёшларнинг турли соҳалардаги иктидори ва фаоллигини намоён этишларига қаратилган танловларга бой бўлиши кутилоқда. Жумладан, март ойидан бошлаб ўрта маҳсус, касб-хунар таълими тизимида анъанавий «Сиз қонунни биласизми?» кўрик-танлови, олий таълим муассасаларида эса, «Энг намунали бошлангич ташкилот» лойиҳасига старт берилади. Экологик маданият ва экологик таълимини ўзида уйғунаштирган янги лойиҳа — «Эко-бус» акцияси ҳам эрта кўкламдан амалга оширилади.

Интеллектуал салоҳиятга эга ёшлар март ойидан бошлаб олий таълим муассасалари ўртасида ўтказиб келинаётган «Тафаккур синовлари» кўрик-танлови ҳамда изланувчи ва тадқиқотчи талabalар учун маҳсус таъсис этилган «Камолот» гранти» дастурида иштирок этишлари мумкин.

Обод турмуш йилида «Камолот» ЁИХ маҳаллалардаги ўшумаган ёшлар, ижтимоий химояга муҳтоҷ оилалар фарзандлари ҳамда жисмоний имконияти чекланган болалар билан ишлашга алоҳида эътибор қаратади. Масалан, «Орзулар бекати» мавзуидаги хайрия акциясини ўтказиш ва унинг доирасида имконияти чекланган болалар томонидан тайёрланган маҳсулотлар кўргазмасини ташкил этиш режалаштирилоқда.

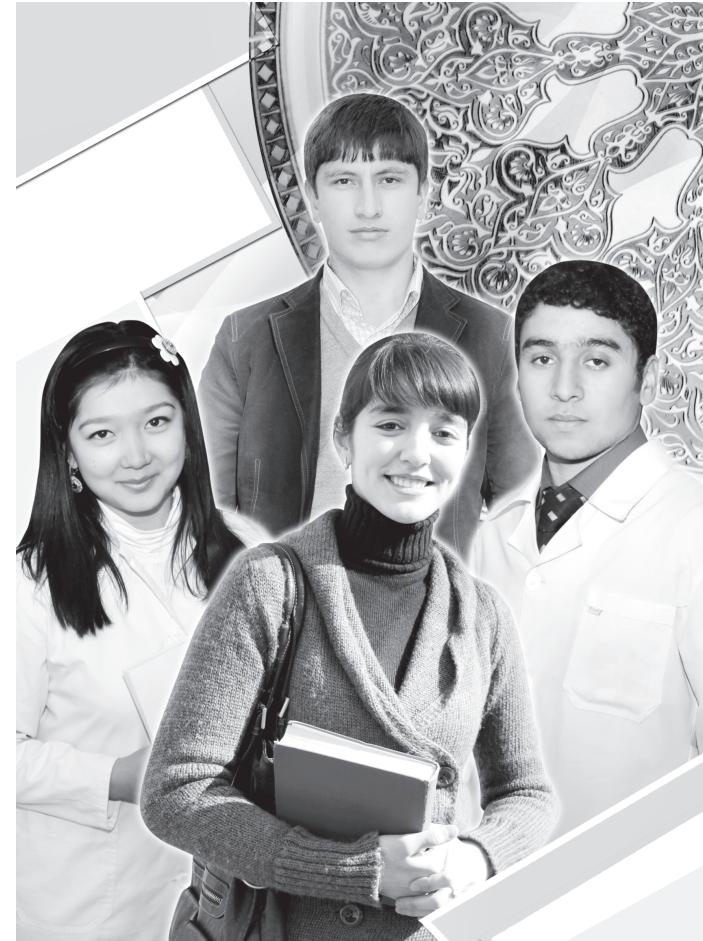
Йил мавзуси Ҳаракатнинг бир қатор янги лойиҳалари: «Обод кўнгил» номли шеър-

лар тўплами, «Юртим обод, турмушимиз чиройли» мавзудаги ижтимоий роликлар интернет-танлови, «Юртим манзаралари» мавзуидаги қисқа метражли фильмлар танлови, ўқувчилар ўртасида ҳалқимизнинг обод турмуши ва фаровон ҳаётини акс этирувчи «Она юртим — олтин бешигим» мавзуидаги фото ва расмлар танловининг мазмун-моҳиятида ўз ифодасини топган.

Ҳаракат янги йилги иш режасида байналмилаллик мавзусига кенг ўрин ажратган. Йил давомида мамлакатимиз бўйлаб «Шу азиз Ватан — барчамизники!» ҳамда «Биз бир замин, бир замон фарзандларимиз» шиорлари остида юртимизда истиқомат қилаётган турли миллат ёшлари иштирокидаги дўстлик фестиваллари бўйли ўтади. Яна бир янги лойиҳа — «Мен нечун севаман Ўзбекистонни?» мавзуидаги иншолар танлови ҳам турли миллатга мансуб ёшларни бирлаштириш ўясига асосланган.

Ҳаракатнинг энг йирик ва кенг қамровли ижтимоий-сиёсий лойиҳаларидан бири — «Концепция — мамлакатимиз тараққиётининг кафолати» тарғибот лойиҳаси бу йил янги босқичга кўтарилади. Энди у ёшлар орасида Концепциянинг мазмун-моҳиятинигина эмас, мазкур дастуриламал ҳужжатнинг ижроси юзасидан амалга оширилаётган ишларни ҳам тарғиб қилишга хизмат қиласди.

Ёшларни тадбиркорликка жалб этиш ҳамда бандлик масалалари жорий йилда ҳам Ҳаракат фаолиятидаги устувор йўналишлар сифатида сақлаб қолинади. Ҳусусан, шахсий бизнесини бошлаш ёки қенгайтириш мақсадида бўлган ёшлар апрель ойидан бошлаб «Ёш тадбиркор — юрга мададкор» ҳамда «Ёш тадбиркор — келажакка пойдевор» танловларига ўз бизнес режаларини топширишлари мумкин. Академик лицеи ва касб-хунар коллежлари битирувчилари учун ташкил этиб келинаётган «Менинг

бизнес ғоям» танлови эса, бу йил ўз ишини май ойидан сентябргача давом этиради.

Май-июн ойларида республикаиз худудларида ҳамкор ташкилотлар билан бирга анъанавий бўш иш ўринлари ярмаркалари ўтказилади. Ҳаракатнинг ёшлар орасида тадбиркорликни ривожлантириш ва бандликка кўмаклашиш тадбирлари сирасидан «Таълим ва мутахассислик» VIII халқаро кўргазмаси (февраль), «Мутахассислик — сенинг келажагинг» таълим кўргазмаси (май), «Minitech.uz» халқаро кўргазмаси (ноябрь), «Бунёдкор» ёшлар меҳнат ҳаракати (март-ноябрь), шунингдек, «Ватаним тараққиётига менинг хиссам» шиори остида ёш тадбиркорлар томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар кўргазмалари (июн-август) ўрин олган.

Янги йилда «Камолот» ЁИХ худудий кенгашлари қошида фаолият кўрсатадиган «Ёшлар ижтимоий хизматлари», «Ёш

оила» марказлари ҳамда «Ёш тадбиркор» консультатив марказларининг фаолияти кенгайтирилади. Ҳусусан, ЁИХ-ларнинг барчасида инглиз тилини ўрганиш ва компютер саводхонлиги тўгараклари очилади. Бундай марказларнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш ҳам диккать-эътибордаги масаладир. Июн ойида улар ўртасида «Ийлнинг энг яхши «Ёшлар ижтимоий хизматлари маркази» танловини ташкил этиш кўзда тутилган.

Айни пайтда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати интернет маконидаги веб-ресурсларини ривожлантиришга юқори эътибор қаратмоқда. Яқин орада глобал тармоқда Ҳаракатнинг янги веб-войиҳаси — ёшлар портали ишга туширилади. Бу ҳақда газетанинг навбатдаги сонларида сўз юритамиз.

**Наргиза БАҲОДИРОВА,
«Turkiston» мухбири**

Ўзбекистон футболи юксак эътироф этилди!

(Давоми, боши 1-бетда)

Икки ўздан зиёд мамлакат аъзо бўлган Ҳалқаро футбол ўюшмасининг бу галги мукофотларига, айтиш мумкини, саноқли мамлакат вакиллари сазовор бўлди. Яъни Ўзбекистондан ташқари, Испания, Аргентина, Бразилия, Португалия, Словакия, Колумбия, АҚШ вакиллари бундай эътирофларга лойиқ топилиди.

ФИФА томонидан йилнинг рамзий терма жамоаси эълон қилинди ва ундан ўрин олган футbolchilariga маҳсус совринлар топширилди. Қизиги шуки, ундан ўрин олган олти нафар футbolchi Испания терма жамоасидан, икки нафари Бразилия терма жамоасидан. Шунингдек, Аргентина, Португалия ва

Колумбиядан биттадан футболчи йил жамоаси таркибидан жой олди.

Йилнинг энг яхши футbolchisi бўлиш учун аргентиналик Лионел Месси, испаниялик Андрес Иниеста ва португалиялик Криштиану Роналду даъвогар эди. ФИФА мана, кетма-кет тўртингчи бор «Олтин тўп»ни Лионел Мессига тақдим этди. 2012 йилда 91 та гол урган ва бошқа кўрсаткичлари билан бир қатор жаҳон рекордларини «кулатиб ўйнаган» суперхумчингин бу совринга асосий даъвогар экани кўпчилик томонидан эътироф этилганди. Тахминлар деярли тўғричиҳи ва энди Месси «Олтин тўп» соҳиблари орасида ҳам рекордчига айланди. Унгача ҳеч ким бу мукофотни тўрт марта қўлга киритмаган эди.

Испания терма жамоаси билан авва-

лига жаҳон (2010 йил), сўнгра Европа чемпионлигига (2012 йил) сазовор бўлган Висенте Дел Боске ўтган йилнинг энг яхши мураббийи деб тан олинди. Шунингдек, фаолияти давомида Европа чемпионлар лигаси, суперкубоги, китъалараро кубок соҳиби сифатида донг таратган бу машҳур мутахассис, мана бу гал энди жаҳоннинг ҳам энг зўр мураббийи сифатида эътироф этилди.

Тадбирда йилнинг энг яхши аёл футbolchisi, аёллар жамоаларининг энг яхши мураббийи, йилнинг энг чиройли голи муаллифи сингари номинациялар бўйича ҳам совриндорлар аникланиб, тақдирланди.

**Элмурод НИШОННОВ,
«Turkiston» мухбири**

Ўз номига муносаб

2012 йил охирида «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Қизилтепа тумани кенгаши қошидаги «Ёшлар ижтимоий хизматлари» маркази «Энг намунали «Ёшлар ижтимоий хизматлари» маркази» деб топилди. Албатта, бундай муваффақиятга эришишнинг ўзи бўлмайди. Буни меҳнат ва изланишлар самара-си дейиш мумкин. Хўш, марказ фаолияти қандай? Кўйида шу ҳақда сўзлашамиз.

Олти йилдан бўён фаолият кўрсатаётган ушбу марказнинг асосий мақсади туман ёшларининг бўш вақтларини мазмунли ташкил этиш, уларнинг интилиш ва қобилиятларини қўллаб-куватлаш, касб-хунар ўргатиш ва касбий малакаларини ривожлантиришдан иборат. Бугун марказга фаол ёшлар билан бирга имконияти чекланган ёшлар, кам тъминн

мўлжалланган. Марказда 2009 йилда «Бугуннинг ёшлари» ташаббускор ёшлар клуби ташкил этилди.

— Дастлаб ушбу клуб ўз фаолиятини бошлаганда ўн тўрт нафар аъзоси бўлган бўлса, бугунги кунга келиб уларнинг сони икки юз нафардан ортиб кетди, — дейди «Ёшлар ижтимоий хизматлари» маркази координатори Ўлмас Иброҳимов.

— Ўтган йилнинг ўзида марказдаги тўгараклар ва «Бугуннинг ёшлари» ташабbus-

ри» ташаббускор ёшлар клубига бирлашган ёшларнинг кўпчилиги олий таълим мусассасалари талабалари, шунингдек, ёш тадбиркор ва хунармандлар сафида катта ҳаётга кириб келмоқда. Шундай ёшлардан бири Ирода Бўтаева. У вилоятдаги ёш хунармандлардан бири.

— Ҳаракатнинг туман кенгаши ва «Бугуннинг ёшлари» клуби истеъодод ва иқтидоримни шакллантиришда, орзу-умидларим учун ҳақиқий таянч ва суюнч бўляпти. Чунки ушбу клуб фаолияти орқали «Келажак овози» танлови голиби ва каратэ-до бўйича икки карра Ўзбекистон чемпиони бўлдим. Ўтган йилнинг ноябрь ойида вилоятда ўтказилган «Ватан таракқиётига менинг хиссам» ёш тадбиркорлар фестивалида «Энг ёш хунарманд» номинацияси голиблигини кўлга киритдим. Бугун мен ўз бизнесини бошлаётган ёшлардан бири сифатида ушбу ютуқларимни янада кўпайтириш учун «Камолот» билан бирга иш олиб боряпман, — дейди ёш хунарманд Ирода Бўтаева.

Обод турмуш йилида ҳам «Ёшлар ижтимоий хизматлари» марказида бир қатор янгиликлар кутилмоқда. «Камолот»чилар туман ёшларининг қизиқиш ва истакларидан келиб чиқсан ҳолда миллий кураш ва компютер тўгарагини ташкил этишини режалаштирган.

Болажонларнинг бўш вақтини мазмунли ўтказишида бундай марказларнинг ўз ўрни бор. Бу ҳақда ота-оналарнинг фикри қан-

дай? Келинг, яхшиси, бу ҳақда уларнинг ўзидан эшигайлик.

Шоҳиста Фиёсов, уй бекаси:

— Қизим Азиза Жумаева «Ёшлар ижтимоий хизматлари» марказида зардўзлик ва бисерлик йўналиши бўйича хунар эгаллаб келмоқда. У ўн бир ёшда бўлишига қарамай, кўплаб ижодий ишларни мустақил бажара олади. Бундан нафақат биз, отоналар, балки фарзандларимиз ҳам хурсанд. Уларни ёшлидан ҳаётга тайёрлашда ушбу марказнинг ўрни катта. Шунинг учун бундай марказлар фаолиятини янада кенгайтириш зарур.

Нилуфар Рўзиева, тадбиркор:

— Кўп вақтим иш билан ўтади. Фарзандларимга ҳам кўп нарсаларни ўргатишга улгурмайман. Бунда «Ёшлар ижтимоий хизматлари» маркази фарзандларимнинг яқин ёрдамчисига айланган. Ҳозир қизим Ҳилола ҳам ушбу марказда касб-хунар ўрганиш билан бирга бўш вақтини мазмунли ўтказиши. Янги дўстлар ортириб, «Камолот» томонидан ташкил этилган кўплаб тадбир ва танловларда қатнаша бошлади. Бундан мамнунман.

Бугун бундай марказлардан ўқувчи-ёшлар билан бирга ота-оналар ҳам хурсанд. Чунки улар фойдали ва самарали, энг асосийси, бепул тўгаракларда хунар ўрганишяпти. Сизнинг фарзандларингиз-чи?

Рустам ЮСУПОВ, «Turkiston» мухбери

ланган оиласалар фарзандлари, ИИБ профилактик ҳисобига олинган вояга етмаганлар ҳамда вақтингча ишсиз ёшлар ҳам қатнамоқда.

Айни кунда марказда тикувчилик ва зардўзлик тўгараклари фаолият кўрсатмоқда. Ушбу тўгараклар негизидаги рассомлик, дизайнерлик санъати, каштачилик, элита пардалар тикиш, юмшоқ ўйинчоқлар, бисер ишлари, аплекация, сунъий гуллар ясаш, кутоқ тикиш йўналишлари ўкувчи-ёшлар билан гавжум. Тўгаракларда ўқиш жараёни уч ойга

кор ёшлар клуби томонидан тарихий шаҳарларга саёҳат, ёшлар фестивали, спорт мусобақалари, давра сұхбатлари ҳамда турли лойиҳалар ташкил этилди. Шунингдек, «Ёшлар ижтимоий хизматлари» марказининг моддий-техник базасини қўллаб-куватлаш мақсадида Ҳаракатнинг туман кенгаши Васийлик Кенгаши томонидан алоҳида бино, кўшимча хизмат хоналари, бешта комплект компьютер жамланмаси ва бошқа ҳомийлик ёрдамлари кўрсатилди.

Хозирда «Бугуннинг ёшлар клуби томонидан тарихий шаҳарларга саёҳат, ёшлар фестивали, спорт мусобақалари, давра сұхбатлари ҳамда турли лойиҳалар ташкил этилди. Шунингдек, «Ёшлар ижтимоий хизматлари» марказининг моддий-техник базасини қўллаб-куватлаш мақсадида Ҳаракатнинг туман кенгаши Васийлик Кенгаши томонидан алоҳида бино, кўшимча хизмат хоналари, бешта комплект компьютер жамланмаси ва бошқа ҳомийлик ёрдамлари кўрсатилди.

Хозирда «Бугуннинг ёшлар

Мобиль алоқа операторлари учун инвестициялар

Ўзбекистондаги мобиль алоқа операторлари 2013 йилда 74,79 миллион АҚШ доллари миқдоридаги инвестицияларни ўзлаштиришини режалаштирган.

2013 йилга мўлжалланган инвестиция дастурига мувофиқ «Билайн» сав-

до белгиси ва «Unitel» МЧЖ GSM тармоқларини ривожлантиришга 48 миллион АҚШ доллари миқдоридаги маблағ сарфлайди.

«Ucell» савдо белгиси ва «Coscom» МЧЖ 2013 йилда GSM стандартидаги тармоқни техник ҳамда технологик жиҳатдан ривожлантиришга 20 миллион йўналтиради.

«Ўзбектелеком» АҚ эса Ўзбекистон худудларида CDMA-450 мобиль тармоғини EVDO технологиясини жорий этган ҳолда ривожлантиришга 6,79 миллион АҚШ доллари миқдоридаги маблағни йўналтиришни режалаштирган.

Таъкидлаш жоизки, UzDaily маълумотларига кўра, Ўзбекистон ҳукумати 2013 йилда 3,017 миллиард АҚШ доллари миқдордаги хориж инвестицияларини ўзлаштиришни режалаштирган.

«Туркистон-пресс»

Hududlardan mujdalar

КОРАКАЛЛОГИСТОН

14 январь — Ватан ҳимоячилари куни муносабати билан Тахиатош шахри-даги ҳарбий қисмда «Энг яхши сержант» кўриктанлови бўлиб ўтди.

Ҳаракатнинг Тахиатош шаҳар кенгаши ташаббуси ва бир қатор ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда ташкил этилган ушбу танловда қатнашган сержантлар ҳарбий соҳага оид шартлар бўйича беллашди. Уларнинг интеллектуал салоҳиятини аниқлаш учун савол-жавоб шарти ҳам ўтказилди. Беллашувнинг қизғин дақиқалари спорт мусобақаларида кечди.

Танлов сўнгидага ҳар бир шартни муваффақиятли бажарган сержант «Энг яхши сержант» деб топилди.

Ватан ҳимоячилари кунига бағишилаб ўтказилётган тадбирлардан яна бири Нукус шаҳридаги ҳарбий гарнизонда ҳам бўлиб ўтди.

Юнус Ражабий номидаги вилоят мусиқали драма театрида «Энг намунали милиция таянч пункти» кўрик-танловининг вилоят босқичи бўлиб ўтди.

Вилоят ҳокимлиги, ИИБ, маданият ва спорт ишлари бошқармаси, «Камолот» ЁИХ, Хотин-қизлар қўмитаси, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди вилоят бўлими, вилоят касаба уюшмаси ва бир қатор ташкилотлар ҳамкорлигида ўтказилган ушбу танловда вилоятдаги энг илгор милиция таянч пунктлари иштирок этди.

Танлов сўнгидага биринчи ўринга Жиззах туманидаги Қулама қишлоқ фуқаролар йигинидаги 34-милиция таянч пункти, иккинчи ўринга Зомин туманидаги «Тошкеслан» маҳалласидаги 87-милиция таянч пункти, учинчи ўринга Жиззах шаҳридаги «Иттифок» маҳалласидаги 24-милиция таянч пункти муносаби деб топилди. Қуонарлиси, танловнинг «Баркамол авлод етакчиси» номинацияси голиблигига «Камолот» ЁИХ Жиззах вилояти кенгаши бўлим мудири Дурдана Раҳимова сазовор бўлди.

Xushxabar

«Ўзбектелеком» АҚ эса Ўзбекистон худудларида CDMA-450 мобиль тармоғини EVDO технологиясини жорий этган ҳолда ривожлантиришга 6,79 миллион АҚШ доллари миқдоридаги маблағни йўналтиришни режалаштирган.

Таъкидлаш жоизки, UzDaily маълумотларига кўра, Ўзбекистон ҳукумати 2013 йилда 3,017 миллиард АҚШ доллари миқдордаги хориж инвестицияларини ўзлаштиришни режалаштирган.

«Туркистон-пресс»

Рағбатга муносиб устоз, шогирдлар

Коллеж деганда, ҳозир кўпчилик «амалиётчи», «битирувчи» деган сўзларни ҳам беихтиёр тилга олади. Коллеждаги нафақат ўқув, балки амалий жараёнга ҳам эътиборнинг кучайганлиги бунга асосий сабаб бўлса керак. Фаллаорол туманида мактаб битирувчилари у ерга кириб ўқиши ҳавас қиласидан коллежлардан бири — бу Лалмикор саноат касб-хунар коллежидир.

Директор Зоҳид Усмоновнинг айтишича, ўтган ўқув йилида 288 нафар ўқувчи коллежни битирган бўлса, уларнинг 9 нафари олий ўқув юртларига ўқишига кирди. 276 нафар ўқувчи халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишга жойлашди. Айникича, Навоий кон-металлургия комбинати ДК тизимидағи корхоналарга 118 нафар битирувчининг ишга жойлашиши коллеж жамоаси учун катта ютуқ ҳисобланади.

Худудда Маржонбулоқ олтин кони фаолият кўрсатади. Шу сабаб саноат соҳаси коллежнинг асосий йўналиши ҳисобланади. Коллеж замонавий услубда 720 нафар ўқувчига мўлжаллаб курилган бўлиб, 50 ўринли ётоқона, 120 ўринли ошхона, 720 ўринли футбол стадиони, спорт зали, ўқув устахонаси ва АРМга эга.

Бундан ташқари, учта лаборатория мавжуд ва тикувчилик цехи 12 та замонавий тикув машинаси билан жиҳозланган.

Ахборот-ресурс марказининг умумий китоб фонди 10084 тани ташкил қилади. Махсус адабиётларнинг 323 таси металлургия, 256 таси фойдалари қазилмаларга, 98 таси геология, 223 таси тоф-кон ишларига таалукли. Тоф-кон ишлари бўйича иккита ўқитувчи фаолият олиб бормоқда. Улардан А. Ҳайитов кўп ийллар Сармарқанд геология экспедициясида ва Фаллаорол туманидаги ўқув марказида фаолият кўрсатган. 2009 йил сентябрь ойидан бошлаб коллежда ўқувчиларга металлургия соҳасида таълим бериб келмоқда.

Яқинда коллеж жамоаси ва ўқувчилар қувончили воқеанинг гувоҳи

бўлишди. Коллежда энг илгор ўқитувчи ва ўқувчиларга рағбат пуллари ва стипендия топшириш тадбири бўлиб ўтди. Тадбирда вилоят ва тумандаги мутасадди ташкилотлардан вакиллар, Олмалиқ кон-металлургия комбинати очик акционерлик жамияти ўқув маркази бошлиғи Файрат Салимбоев, марказ етакчи мутахассиси Фозил Мирзаев иштирок этди. Ушбу комбинат тамонидан ажратилган маблағ ҳисобига коллежнинг ўн нафар аълочи ўқувчиси энг кам иш ҳақининг бир баравари миқдорида — беш ойга 360 минг сўмдан стипендия, 5 нафар илгор ўқитувчи эса, энг кам иш ҳақининг икки баравари миқдорида — беш ойга 720 минг сўмдан рағбат пули билан тақдирланди.

— Вазирлар Маҳкамаси қошидаги Геология, ёқилғи-энергетика комплекси, кимё, нефть-кимё ва металлургия саноати департаментининг 2011 йил 14 январдаги топшириғига асосан, Лалмикор саноат касб-хунар коллежи Олмалиқ кон-металлургия комбинати ОАЖ колледж

ДКга биритирилган, — дейди Олмалиқ кон-металлургия комбинати ОАЖ ўқув маркази бошлиғи Файрат Салимбоев. — Коллеж комбинатимиз билан ўтган давр ичидан анча ишларни амалга ошириди. Жумладан, Фориш тумани ҳудудида жойлашган Учкулоч кони мутахассислари билан икки марта учрашув ўтказилди. Кон маъмурияти коллеж фан хоналари ва ўқув устахоналарини жиҳозлаш учун ўн бир миллион сўмлик кўргазмали қуролларни коллежга ёрдам сифатида тақдим этди. Бундан ташқари, ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш ва дипломолди амалиётларини ОАЖ таркибидаги корхоналарда ўтказиш ва келгусида битирувчиларни ишга жойлаштириш масалалари бўйича ишлар олиб борилмоқда. Республика бўйича тоф-кон йўналишидаги ўнта коллеж бизга биритирилган. Шулардан бештасини оталиққа олганмиз. Уларнинг географик ўрни ҳар хил: бу коллежлар Тошкент, Наманган, Жиззах, Сурхондарё вилоятларида жойлашган. Ҳукумат топшириғига биноан, «Олмалиқ кон-металлургия комбинати ОАЖ колледж

ўқувчиларига стипендия бериш ва ўқитувчиларга кўшимча тўловлар бериш тўғрисида»ги қўлланма ишлаб чиқилган. Ушбу қўлланмага биноан, оталиққа олган коллежларимиздаги аълочи ўқувчиларга стипендия ва илгор ўқитувчиларга рағбат пули беришини йўлга кўйдик.

Бундан ташқари, коллеж Навоий кон-металлургия комбинати ДК билан ўтган давр ичидан анча ишларни амалга ошириди. Ўқувчилар ўз мутахассислари бўйича комбинат тизимидағи корхоналарда ишлаб чиқариш ва дипломолди амалиётларини ўташмоқда. Маржонбулоқ олтин кони коллеж моддий-техник базасини яхшилаш учун бир дона ўқув токарлик дастгоҳи берди. Бу дастгоҳдан ўқувчилар

амалиёт даврида фойдаланишмоқда.

— Бундай эътибордан жуда курсанд бўлдим, — дейди тақдирланган ўқитувчилардан бири Худойберди Назаров. — Уч ўлчамли моделластириш фанидан дарс бераман. Ҳали ёш ўқитувчиман. Бу эътибор эндиликда мени бор билимимни ишга солиб, тажрибаларимни янада бойитишга унайди.

Тадбирда кекса педагог Ҳамро Очилов, тақдирланган ўқувчилардан Дилдора Тожиева, Суннат Абдуҳамидов, тақдирланган ўқитувчилардан эса Саодат Жоникулова сўзга чиқишиб, ОАЖ жамоасига ўз миннатдорлигини билдириди.

Шоди ОТАМУРОДОВ,
«Turkiston» мухбири

«Қишлоқ қурилиш банк» — молиявий ҳамкоримиз

Сўнгги йилларда мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларига берилаётган имкониятлар ички истеъмол бозорини янада ривожлантириш, рақобатбардош ва сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни йўлга кўйиш, энг муҳими, янгидан-янги иш ўринлари яратиш борасида муҳим аҳамият касб этмоқда.

Биз ўз ҳисоб рақамиимизни очган банкнинг фаолиятимиз доирасидаги эътиборини доимо ҳис қилиб турамиз.

«INTER PRO KON QURILISH» масъулияти чекланган жамияти 2010 йил 22 январда ташкил қилинган бўлиб, фаолиятимизни янада кенгайтириши мақсадида аҳолини ва қурилиш ташкилотларини арzon ва сифатли қурилиш материаллари, йўлак плиталари ва бетон маҳсулотлари билан таъминлаш ва ишлаб чиқариш бўйича бизнес режа ишлаб чиқдик. Бизнес режа ҳамда бошқа зарур ҳужжатларни ОАТБ «Қишлоқ қурилиш банк» Наманган миңтақавий филиалига тақдим этдик. Бизнес режамиизни маъқ-

уллаган ҳолда 2012 йилнинг 17 октябрида имзоланган кредит шартномасига асосан, 80 миллион сўм миқдорида узоқ муддатли кредит ажратилди. Бу маблағ ҳисобига жамият томонидан ҳозирги замон талабига жавоб берадиган йўлак плиталари ишлаб чиқариш дастгоҳлари ва хомашё материаллари сотиб олинди. 2012 йилнинг ноябрь ойидан бошлаб барча ускуналарни босқичма-босқич ишга туширидик.

Мазкур лойиҳа Наманган шаҳрида ишга туширилган бўлиб, арzon ва сифатли қурилиш материаллари, йўлак плиталари ва бетон маҳсулотлари ишлаб чиқа-

риш ҳамда аҳолини иш билан таъминлаш мақсадида фаолият юритмоқда.

Ушбу лойиҳанинг муҳим жиҳати шундан иборатки, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2009 йил 28 январда қабул қилинган «Мамлакатимизда ноозик-ов-

қат истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни кенгайтириши рағбатлантиришга доир кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори ижросини таъминлаш, аҳолини иш билан таъминлаш масаласига ўз улушини қўшди. Лойиҳа натижасида Наманган шаҳри-

да ўнта янги иш ўрни яратилди. Бу иш ўринлари, асосан, ёшлар учун ташкил этилиб, учта иш ўрнига касб-хунар коллежи битирувчилари жалб этилди.

Лойиҳани амалга ошириш натижасида жамият томонидан ҳозирги кунда ўттиз турдаги йўлак плиталари ишлаб чиқарилмоқда ва замон талашибига жавоб берадиган йўлак плиталари ва бетон маҳсулотлари ишлаб чиқарилиб, республиканизнинг бир неча вилоятларига шартнома асосида етказиб берилмоқда.

2013 йил — Обод турмуш йилида ҳам эзгу ишларни давом эттириш, янги иш ўринлари ташкил этиш, ишчи-ходимларимиз даромадларини ошириб бориш ва жамият иш фаолиятини янада кенгайтириш учун бошқа турдаги ишлаб чиқаришларни ташкил этиш билан биз ҳам юртимиз фаронвонлиги, унинг иқтисодий мустаҳкамлигига муносиб ҳисса қўшамиз, деган умиддамиз.

К.ЙЎЛДОШЕВ,
«INTER PRO KON
QURILISH» МЧЖ раҳбари

Юртни ҳимоя қилиш бахти

**ОТАЛАР ЙИГЛАМАСИН
ДУНЁДА!**

Мен мардларча ҳалок бўлган офицернинг отаси — ҳадикентлик Масалбек ака Ёкубовнинг ҳолатини ҳамон дилда оғриқ билан эслайман. Эндиғина 24 ёшга тўлган ўғлиниң хизмат чоғида ҳалок бўлгани-ю, тақдирнинг бу зарбасидан умр йўлдоши ҳамон ўзига келолмаётганилиги, бироқ Ватан корига яраб кетган, ота-онасининг юзини ёруғ қилган Шерзодбекдай фарзандидан фахрланиб яшаётганилигини айтганди. Ногаҳон отанинг кўзларидан оқсан шашқатор ёшлар юзи ни ювганди, ўшанда.

Ха, дунёда оталар асло йигламасин экан!

Яқинда бир ҳамкасбим ушбу воқеани айтиб берди: бир оиласда тўрт ўғил вояга етиби. Кенжаси ҳар хил дарражадаги жиноятларни со-дири этиб, уч-тўрт марта қамалиб қолибди. Ҳозир ҳам қамоқда экан. 35 ёшга етган ўғлиниң уч боласини боқиш, кийдириш, тарбиялаш ет-мишдан ошган отанинг бўйнида экан. Оёқ-кўлини узатиб ётиш ўрнига, ота ҳамон қора ишларни қилиб, нафақасига қўшимча пул то-пишнинг ғамида яшаркан. Ота қачон ҳаловат топади, қачон ўзи учун яшайди?

Ота ҳамкасбимга юрагидаги ҳасратини айтиб йиглабди. Икки отанинг кўз ёшлари... Бири барвақт жудоликдан ўқинса-да, фурур билан йиглади. Иккинчиси саноқда бору, сифатда йўқ, ҳамон бокиманда, юрт корига яраш у ёқда турсин, муштипар онаси, хокисор отасининг белига мадор, кўзларига нур бўлиш ўрнига, ситамлар келтираётган нобакор фарзанд дастидан йиглади.

Биласизми, ҳикматларни ўқишини ҳам, дафтарим ҳошиясига ёзиб юришини ҳам, яқинларимга етказишини ҳам яхши кўраман. Энди

ушбу ҳикматни эшитинг-а: «Мол-давлатингдан айрилсанг — кўп нарса йўқотмайсан, номусингдан айрилсанг — анча нарса йўқотасан, мардлигиндан айрилсанг — ҳамма нарсангдан маҳрум бўласан», деган экан бир доношманд. Мардликни ўз манфаати йўлида ишлатиб, инсоний фазилатларини йўқотиб қўядиганлар орамизда учраб туради. Манфаат бор жойга миннат ҳам келиб қўшилади. Бироқ ҳақиқий мардлик эзгулик сингари беминнатдир. Ўз манфаатидан Ватан манфаатини устун қўя оладиган Шерзодбек Ёкуббоевдек миллатимизнинг асл ўғлонлари тимсолида кўраман беминнат мардликни...

САЙДУЛЛА ФЕРМЕРНИНГ ҚАЛБИ

Исковотнинг Гандибулоқ худудида — адирликда «Зо-кирхонов Баҳром Сайдуллаевич» фермер хўжалиги бор. Уни ўрта бўйли, буғдорянг,

юз-кўзидан шижоат ёғилиб турган йигит — Сайдулла Зо-кирхонов бошқаради. Исковот марказидан ўн-үн беш километр узокликдаги хўжаликка уч-тўрт марта бордим. Очигини айтганда, бу ерда дехқончилик қилиш — машиқат. Насос орқали сув келади, фермернинг айтишича, қувурларнинг ярмидан кўпи эски, ямалгани-ямалган. Охиригина марта борганимда фермернинг ўзи қўлида кетмон билан янги экилган фаллазорда майса ундириш учун сув тараф юриди. Жуда толиқан, бироқ нигоҳларида бошлиган ишини охирига етказмасдан қўймайдиган одамнинг важоҳати бор. Уни саволга тутдим:

— Шундай шароитда, қийинчилик билан фермерлик қилиш азоб бўлса керак?..

У менга ғалати қаради, сездим, саволим оғир ботди.

— Сувга сероб, фермер бир имо қилса, ишчилар юргириб келадиган жойда фермерлик қилсангиз бўлмайди-

ми, демоқчисиз-да...

Энди мен ҳам ўнғайсиз ҳолатда қолдим.

— Ахир, сиз тенги ёшлар одам топмас адирликда умрини ўтказмайди-да... — Бу саволни Сайдулланинг қалбини янада чуқурроқ англамоқ учун атайнин бердим. Фермер йигит бир оз ўйга толди, кейин кўзлари чақнаб юрагини ёзди:

— Опа, биласизми, мен кимнинг фарзандиман? Томиримда кимнинг қони оқмоқда, қулоқларим остида кимнинг насиҳатлари жарангламоқда? Мен — ҳар бир исковотликнинг ёдида қолган, умр бўйи далада пахтакор, фаллакор, бобон бўлиб, ер билан «тиллашган», ерни боккан, ҳалоллиги, камтаринлиги билан ҳаммага ёққан одамнинг на-бирасиман. Бобом Ҳошимхон Нажмидиновнинг излари бор бу далаларда. Табаррук касбни — уста дехқонликни мен давом эттирмасам уят эмасми? Агар шу қийинчиликлардан қочиб,

енгил ҳаётни танласам, бобомнинг руҳлари безовта бўлмайдими?

Орага сукут чўқди. Сайдулла бир оз хижолатлик билан жилмайди-да:

— Э-эҳ, яна сув тўхтабди, насоснинг қаериdir ёрилган кўринади, хабар олай-чи, — дея кетмонини кўтариб ўйла тушди.

Ўшанда менинг кўз ўнгимга яна кимлар келди, денг? Барча қийинчиликлар, оғирликларга қарамай, ўз ҳаловатидан кечиб, Ватанини ҳимоя қилаётган аскарлар... Кейин... Шерзодбек ҳам. Улар билан Сайдулла фермер ўртасида жуда яқин ўхшашликларни сездим. Мардлик, юрттарварлик, фидойиликни фаол фуқаролик бурчига айлантириб олган йигитлар. Бундайларни эгиб, букиб бўлмайди. Уларнинг юраги Ватан, дея уриб турдади. Бироқ... юраги ҳувиллаб ётганларга эса... раҳмим келади...

**Дилбар АСҚАРОВА,
«Turkiston» мухбири**

Бирлашиб биз — катта кучмиз! «Жасорат» ёшлар клуби ҳақида

«Камолот» ЁИХ Фарғона вилояти кенгаши қошида «Жасорат» клуби ташкил этилган. Клуб ҳарбий ҳикматни ўтаб, олий таълим муассасаларида таҳсил олаётган фаол талаба-ёшларнинг ташаббускорлиги асосида иш юритади. Унга ўн тўрт ёшдан ўтти ёшгача бўлган йигит-қизлар аъзо бўлиши мумкин.

«Жасорат» клубининг мухим йўналишларидан бири шуки, у ёшларни қизиқишларига қараб бирлашитиради ва уларнинг интеллектуал, ижодкорлик ва ташаббускорлик салоҳиятларини янада ривожлантиришга, малакали

кадрлар бўлиб етишишларига кўмаклашади. Бундан ташқари, талаба-ёшларнинг ижтимоий-сиёсий билимларини ошириб, етакчилик қобилиятини шакллантиради.

Харакатнинг Фарғона вилояти кенгashiда маз-

кур клуб аъзоларининг турли мавзулардаги учрашувлари ташкил этилади. Бу уларнинг бир мақсад йўлида бирлашишлари, қилинган ишлар сарҳисоби ҳамда келгуси режаларни муҳокама қилишда катта ўрин тутяпти.

— Клуб ишини самарали ташкил этишда доимий кўмақдош ва маслаҳатгўймиз, — дейди Харакатнинг вилоят кенгashi бўлим мудири Собиржон Мелибоев. — Клуб фаолларининг ҳар

бир учрашуви мазмунли ва самарали ўтишини таъминлаш учун олимлар, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари иштирокини таъминлашга ҳаракат қилаяпмиз. Бу клуб томонидан амалга оширилиши кўзланётган ишнинг аниқ режа ва муаммолариз амалга оширилишига замин яратади.

«Жасорат» клуби илмий тадқиқот, маънавият ва маърифат, компьютер ва аҳборот технологиялари, спорт ва соғломлаш-

тириш, ёшлар мониторинги ҳамда кадрлар йўналишлари бўйича фолият юритади. Мазкур клуб томонидан шу кунгача бир қатор тадбир ва давра сұхбатлари ташкил этилди. Биргина Кўқон шаҳрининг ўзида «Чегарам — саждагоҳим, юртим — фахрим», «Ёшлар бугунги ва эртанги кунимизнинг ҳал қилувчи кучидир», «Софлом турмуш тарзи тарафдоримиз», «Тил — миллат кўзгуси» каби мавзуларда учрашувлар,

давра сұхбатлари, семинарлар олиб борилди.

Азиз ёшлар! Сизлар ҳам тенгдошларнинг билан бирлашиб, орзумидларнингизни рўёбга чиқаринг ва тўsicк бўлаётган муаммоларни биргаликда енгигб ўтинг. «Жасорат» бу ишда сизга таянч ва суюнч бўла олади. Зоро, ҳалқимизда «Бирлашган ўзар, бирлашмаган тўзар», деган мақол бежиз айтилмаган.

**Нодиржон ЮСУПОВ,
«Turkiston» мухбири**

Фидойи фарзанд бўл обод Ватанга!

Кўнгли пок, тоза қалбли инсонлар ҳамиша ободликка, эзгуликка инилиб яшайди. Мард ва жасур, меҳнаткаш халқимиз томонидан амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишлари олам аҳдини ҳайратга солаётгани ҳеч кимга сир эмас.

Янги — 2013 йилнинг мамлакатимизда «Обод турмуш йили» деб эълон қилиниши ҳар бир эзғу ниятили киши қалбида умид ва ишонч туйгулари янада жўш уриши баробарида «Шу азиз Ватан — барчамизники!» деган даъваткорона сўзнинг қалбларда олтин жарагидек акс-садо бериши барчани қувонтиради. Озод ва обод Ватан фаровонлиги йўлида фидойи бўлишга ундаиди.

Биргина Тошкент вилоятининг ўзида истиқболли дастурлар асосида янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилмоқда. Буюк Ипак йўли манзилгоҳларида замонавий андозаларга жавоб берадиган автомагистраллар курилиши жадал олиб бориляпти. Ви-

лоятнинг шаҳар ва туманларида 360 га яқин ишлаб чиқариш корхоналари маҳсулот бера бошлиди. Бугун шаҳар ва қишлоқларда ўттиз тўққиз мингга яқин тадбиркорлик субъектлари фаолият юритаётган бўлса, уларнинг ишлаб чиқараётган маҳсулоти ялпи улуси 59,2 фоиздан ортиб кетди. Қишлоқ жойларда намунавий лойиҳалар асосида курилаётган уйлар кўлами кенгайди. Ёш оиласарга янги уйлар калити тантанали топширилди.

Ха, албатта, юрт таракқиёти йўлида амалга оширилаётган ишларда ёшларнинг ўз ўрни ва улуши бор. Кимdir ишлаб чиқариш дастгоҳи ёнида туриб шижаот курсатса, кимdir ўзининг аъло ўқиши, намунали хулқи билан ободлик яратади, яна кимdir эса Ватан сарҳадларини сергак туриб кўриклайди. Ба, шубҳасиз, обод Ватан осмонини кўз қорачиғидек асрайди.

**Сенгадир ушбу уй —
гўзал макон,
Шижаот керақдир ҳар кун,
ҳар дамга.
Сенинг шиддатингдан
лол қолсин жаҳон,
Муносиб фарзанд бўл
обод Ватанга!**

**Ашурали БОЙМУРОДОВ,
«Turkiston» мухбари**

ЮРАГИНГГА ҚУЛОҚ СОЛ зотан у ҳам эътиборга, парваришга муҳтож

Taraqqiyot

Юрак митти мужда бўлгани ҳолда ўзидан бир неча ўнлаб баробар улкан танани ҳаракатга келтириши ҳайратланарли, албатта. Аммо унинг хизматини ҳар доим ҳам эслайвермаймиз. Қачонки юрак билан боғлиқ хасталикни бошимиздан ўтказгачина уни парваришлаш ҳақида ўйлаб қоламиз.

Халқимизда «юрагингга қулоқ сол», «юрагинг буорганини қил», «юрак алдамайди» сингари гаплар бежиз айтилмаган. Зотан сизда «мен», яъни шахсият даражасини белгиловчи кучнинг шакланишида, ривожланишида мия ва бошқа аъзолар билан ҳамоҳанг тарзда юракнинг ҳам улуси катта. Ҳўш, юрак инсоннинг инсонлигини белгилар экан, уни парваришлаш, хасталикларнинг олдини олиш, дардманлар дардини енгиллаштириш борасида мамлакатимизда қандай ишлар амалга оширилмоқда? Вилоятларда бу борада қандай ютуқларга эришилаётпи? Наманган вилояти мисолида бу ҳақда сўз юритамиз.

Аввало, айтиш жоизики, Наманган вилояти тиббиёт тизимида аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш борасида салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, юрак ва қон-томир хасталикларини аниқлаш, даволаш бўйича олиб борилаётган фаолият таҳсинга лойик. Ка-

республикада фаолиятини муваффақиятли давом эттираётган тўртингчи даргоҳдир. Бу ерда туғма ва орттирилган юрак нуқсонлари, юракнинг ишемик хасталиклиари ҳамда қон-томир касалликларини эрта аниқлаш ва жарроҳлик йўллари билан даволаш ишлари олиб борилади. Беморларга соҳа мутахассислиги бўйича фан докторлари ва номзодлари, етакчи тиббиёт муассасаларида малака ошириган шифокорлар, ҳамширлар хизмат кўрсатади.

Яқин ўтмишда Наманганда юракни тиғлаб хасталикни бартараф этиш мумкин эмасди. Олти йилдан ошдики, аҳвол ўзгача. Шу кисқа давр давомида бу ерда етти юзга яқин жарроҳлик амалиётлари бажарилди. Улардан иккى юзтасида юрак нуқсонлари сунъий қон айлантириш аппарати ёрдамида бартараф этилди.

Куонарлиси, беморлар операция қилдириш учун Тошкентга ёки хорижга бориш ташвишидан холос бўлишиди. Эндиликда республикамизнинг бошқа вилоятларидан, хусусан, Фарона, Андижон, Сирдарё, Самарқанд, Тошкент ва Жиззахдан ҳам мурожаат этувчилик сони ортиб бормоқда. Вилоятлардан муолажа учун келган бе-

морлар даволаниб кетишимоқда, жарроҳлик операциялари муваффақиятли ўтказилаётпи.

Унутмаслик лозимки, кардиохирургия энг ёш, аммо юқори технологияларга эга бўлган, аҳоли саломатлиги ва ҳаёт фаолиятини тиклаш йўлидаги етакчи ихтиослашган соҳа. Кардиохирурглар ишидаги қийинчилик фақат операцияларнинг мураккаблигига эмас, балки операцияларни амалга ошириш учун зарур технологиялар, тиббий жиҳозлар ва кўплаб доридармонлар сарф бўлишидадир. Сир эмас, юрак операцияларида ишлатиладиган бир марталиқ тиббий воситалар (оксигенатор, сунъий клапан, канюлалар, атравматик иплар) Европадан келтирилади.

Умуман, кардиохирургия қимматбаҳо тиббий хизмат турига киради. Юрак операциялари Европа давлатларида ўттача 60 минг АҚШ доллари, Россияда 300-450 минг рубль, Хиндиштонда 8-17 минг АҚШ долларига тенг маблағни талаб этса, бизда, яъни республикамизда бу рақам 8-16 миллион сўмни ташкил этади, холос. Шунинг ўзиёқ мамлакатимизда тиббиёт соҳасига, аҳоли саломатлигини саклашга давлат си-

ёсати даражасида эътишмоқда, жарроҳлик операциялари муваффақиятли ўтказилаётпи.

Унутмаслик лозимки,

кардиохирургия энг ёш, аммо юқори технологияларни ҳам унутмаслигимиз жоиз. Сунъий қон айлантириш шароитида юракда ўтказилаётган операциялар турларини кўпайтириш, операцияларни мунтазам ташкил этиш ва соҳада малакали кадрлар тайёрлашустурор вазифа бўлиб қолмоқда. Юракнинг орттирилган нуқсонларида юрак қопқоқчаларини сунъий клапанларга алмаштириш, мураккаб түфма юрак нуқсонларида радикал операциялар ўтказиш ва бошқа муҳим амалиётларни ўтказиш зарурлигини давринг ўзи тақозо этмоқда.

Марказимизда бир йилда ўтказилаётган операцияларни уч-тўрт барабар кўпайтириш имконияти яратилса, қисқа вақтда вилоядага юрак ва қон-томир тизими касалликлари билан оғриган bemorлар сонини янада камайтириш мумкин бўлади. Бу эса сунъий қон айлантириш, наркоз ва нафас олдириш аппа-

ратлари, инвазив кардиомонитор, электрокоагулятор сингари энг замонавий тиббий асбоб-ускуналар билан таъминлашни талаб этади. Ўтган йилнинг 27 сентябррида марказга ташриф буюрган Ҳиндистоннинг Дехли шаҳридаги Артемис саломатлик институти кардиохирургия, доктор Сехон Балдев ҳам «Мен бу ерда замон талаби даражасида курилган кардиохирургия биноси ҳамда малакали тиббиёт ходимлари фолият олиб бораётганига гувоҳ бўлдим. Юрак ва қон-томир хасталикларининг барча турини бу ерда даволаш ва операция қилиш мумкин. Фолият айрим тиббий жиҳозлар энг замонавий асбоб-ускуналарга алмаштирилса, улар эришаётган ютуқлар салмоғи янада ошади», деб таъкидлаганди.

Дарҳақиқат, миңтақавий кардиохирургия маркази энг замонавий аппаратуралар билан боскич-ма-боскич жиҳозланиши кўзда тутилган. Мухтасар айтганда, вилоят кардиохирурглари аҳоли саломатлиги йўлида фаолиятлари қамровини янада кенг олиб бораверадилар.

**Азимжон ҲИКМАТОВ,
тиббиёт фанлари
доктори,
кардиохирург**

Хасан Али олган сурат

Малакали мутахассислар кўпаяверсин

Ҳамма соҳада бўлгани каби тиббиёт соҳасида ҳам юртимизда улкан ислоҳотлар амалга оширилаётir. Айниқса, ҳалқимиз саломатлигини мустаҳкамлаш йўлида малакали тиббиёт ходимларини тайёрлашга алоҳида эътибор берилаётгани диккатга сазовор.

Коллежимиз жамоаси ҳам тиббиёт соҳасидаги ислоҳотларни изчил амалга ошира бориб, малакали ва сифатли кичик тиббиёт ходимларини тайёрлашга асосий эътиборини

қаратган. Бу борада барча йўналишлар бўйича бўлажак тиббиёт мутахассисларига пухта ва мукаммал билим беришга ҳаракат қилинмоқда.

Кириб келган янги йилда ҳам

бор куч ва билимимизни пухта тайёргарликка эга бўлган мутахассислар тайёрлашга сафарбар этиб бораверамиз. Янги йил барчамизга хуш кайфият, яхшиликлар олиб келаверсин.

**Хатира ХИДИРОВА,
Олмалиқ тиббиёт коллежи
директори**

Йўл ҳушёрликни ёқтиради

Об-ҳавонинг кескин совиб кетиши ва ва кўп қор ёғиши натижасида автомобиль йўлларида қалин муз пайдо бўлди. Натижада, йўлларда ҳаракатланиш ҳайдовчилардан янайм эҳтиёткорликни талаб этмоқда. Ана шундай пайтда бъязи ҳайдовчилар йўлларнинг сирпанчиқ эканлигини, бундай пайтда жуда ҳам эҳтиёткор бўлиш лозимлигини унугиб кўйишяпти.

Тажрибалардан маълумки, йўллarda муз ҳосил бўлганида ҳайдовчилар янада ҳушёр бўлишлари, йўл ҳаракати қоидалари ва ҳаракатланиш хавфсизлиги талабларига қатъий риоя қилишлари талаб этилади. Автомобиль бошқаруви ва унинг тормоз тизимида ноҳозликлар бўлган транспорт воситаларидан фойдалан-маслик керак. Яроқсиз ҳолга келиб қолган, тишлари едирилиб кетган шиналардан фойдаланиш ҳам хавфли ҳолатлар юзага келишини оширади. Бундан ташқари, йўллarda сирпанчиқ ҳосил бўлганда транспорт воситаларининг ҳайдовчилари оралиқ масофани хавфсизлик даражасида ушлашлари, машинани тўхтатишида

кўпроқ узатмалар қутисидан фойдаланишлари лозим. Чунки оралиқ масофа яқин бўлса, транспорт воситасини зудлик билан қисқа фурсатда тўхтатиб қолиш имкони камайди. Узатма қутиляридан фойдаланган ҳолда транспорт воситасини тўхтатиш эса, уни сирпаниб кетишдан саклайди. Буни етарли тажрибага эга бўлган ҳайдовчиларимиз яхши билишади.

Шунингдек, бизни ташвишга solaётган яна бир муаммо бор, у ҳам бўлса, болаларнинг автомобиль йўлларида сирпанчиқ училари, машиналарга осилиб ўйнашларидир. Болаларнинг бу ўйинқароқлиги оғир оқибатларга олиб келиши мумкинлигини ҳеч вақт унутмаслик керак. Бунинг учун, энг аввало, ҳар бир ота-она фарзандлари ол-

дида масъул.

Шу ўринда республика миз автомобиль йўлларида содир бўлган айрим йўл-транспорт ҳодисалари ҳақида бир оз тўхтатиб ўтсан.

2012 йил 19 декабрь куни соат тунги 2:30 ларда Қарши шаҳрида ҳайдовчи Отабек Омонов шахсий «Дамас» русумли автомобилини бошқариб кетаётib рул бошқарувини йўқотган ва йўл четига ағдарилган. Оқибатда, ҳайдовчи касалхонада вафот этган.

Яна бир мисол: 2012 йилнинг 30 декабрь куни соат 17:30 ларда, Самарқанд — Бухоро автомобиль йўлида ҳаракатланиб келаётган А.Абдуллаев бошқарувидаги «Форд» русумли автомобиль ҳайдовчининг эҳтиётсизлиги оқибатида бошқарувни йўқотиб, йўл четида

носозлиги туфайли тўхтаб турган автомобильга келиб урилади. Ушбу ҳодиса натижасида «Форд» русумли автомобиль ҳайдовчиси воқеа жойида ҳалок бўлади ва йўловчиси, ҳайдовчининг турмуш ўртоғи Ю.Усмонова тан жароҳати олиб касалхонага ётқизилади.

Агар ҳар биримиз йўл ҳаракати иштирокчиси сифатида йўл-транспорт ҳодисаларининг ва турли кўнгилсизликларнинг олдини олишга масъулият билан ёндашсак, ўйлайманки, йўл-транспорт ҳодисаларининг камайишига муносиб улуш кўшган бўламиш. Унутманг, йўл ҳушёрликни ёқтиради.

**Азизхон МУРОДОВ,
Ўзбекистон
Республикаси ИИВ
ЙҲҲББ инспектори,
катта лейтенант**

Антиқа СОҒФА

Канадалик автобус ҳайдовчиси йирик қисқичбақалар билан тўлдирилган жомадон топиб олди.

Жомадонни дарҳол йўлида учраган биринчи полиция пунктига топширди. Музлаткичга қўйилган топилма полицияда кўп қолиб кетмади. Стэйси Нэш исмли киши қисқичбақаларни излаб келди. Унинг сўзларига қараганда, совғага аталган қисқичбақага тўла жомадон машинасидан тушиб қолган. Кимга аталган ҳадя эканлигини эса сир тутишни афзал билди. Шунингдек, қисқичбақаларни оларкан, унга ёрдам берганлардан миннатдор эканини айтиб ўтди.

Энг қиммат балиқ

Японияда жойлашган ресторанлардан бири дунёдаги энг қиммат балиқни ҳарид қилди.

Ўтказилган аукционда 222 килограммли Атлантика тунеци балиғи 155,4 миллион иена (1,8 миллион АҚШ доллари) баҳосида сотилди. Цукидиздаги тармоқли ресторонларнинг раҳбари Кийоси Кимура бу балиқни иккиланиб ўтирамай сотиб олди. Унинг сўзларига қараганда, балиқقا бўлган талаб катта ва янги йил шодиёнаси давом этаркан, мижозлар ҳар куни ресторандан бир янгилик кутишади. Маълумотларга қараганда, балиқ порцияси 398 иена (тажминан 5 доллар)дан сотилади. Бундан олдинги рекорд ҳам айнан Кийоси Кимурага тегиши бўлган ва у ўшанда тунеци балиғи учун 56,49 миллион иена сарф қилган эди. Япония табиатни муҳофаза қилиш хизмати томонидан бу балиқ камайиб кетаётгани ҳамда тез орада уни овлаш тақиқланиши эълон қилингандан бўён тунеца га бўлган талаб кескин ошди.

Фақат уй ҳайвонлари ҳақида

Малайзияда уй ҳайвонлари ҳақида фикр алмашиш учун мўлжалланган янги ижтимоий тармоқ ишга тушди.

«Catmoji» дея ном берилган бу тармоқка аъзо бўлиш учун, албатта, бирон уй ҳайвонининг эгаси бўлиш лозим. Малайзияда мушуклар кўп боқилгани сабабли бу тармоқ қисқа муддатда анчагина фойдаланувчига эга бўлди. «Catmoji» фойдаланувчилари ўз интернет саҳифаларини турли уй ҳайвонлари расмлари билан тўлдириш баробарида, бир-бирларига керакли маслаҳатлар беришмоқда. Сайтни яратганлар фикрига кўра, бу уй ҳайвонларига бўлган эътиборни анчагина ошириди. Шунингдек, сайтдан ўзингизга ёқсан уй ҳайвонини рангига, ёшига кўра топиб, сотиб олишингиз мумкин.

**Интернет манбалари асосида
Жавоҳир КАРОМАТОВ
тайёрлади**

Шайхонтохур тумани болалар ижодиёти марказида ўқувчи-ёшларнинг қизиқишлирига қараб турли тўғараклар фаолият кўрсатмоқда.

СУРАТДА: бадий нақошлик тўғараги раҳбари Нозим Бадалов шогирдлари — Ҳожиакбар Набижонов, Муслимбек Тўлганов ва Фарҳод Тоҳировга сабоқ бераяти.

СЕТОР БИЛАН ГИТАРА «ҚАРИНДОШ»МИ?

Сетор — чертиб чалинадиган уч торли, дутор — икки торли мусиқа асбоби. Гитара ҳам чертиб чалинади. Унинг олти ёки еттита тори бўлади, аммо нега унинг номи шаштор ёки хифттор эмас? Ҳазил, албатта. Гап шундаки, бу чолғу асбобининг номи тилимизга испанча guitarra ва грекча kithara сўзларидан ўзлашган.

Ким билади, санаб ўтилган мусиқа асбоблари фақат номдагина бир-бирига яқин эмасдир, а?..

ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ ВАТАНИ

Телевидение бундан роппа-роса 85 йил аввал юртимизда кашф этилгани ҳақида кўпчилик билади. Бугун унинг имкониятлари шунчалик кўпки, Ер юзининг нариги томонида бўлаётган воқеадан лаҳзалар ичиди хабардор бўлиш, уни кузатиш мумкин.

1928 йилда тошкентлик икки ихтирочи (Грабовский ва Белянский) томонидан кашф этилса-да, телевидениенинг мунтазам кўрсатувлари 1931 йилдан намойиш этиб келинади. 1931 йилдан Франция, 1936 йилдан Англия телекўрсатувлари эфир юзини кўрган. Телевидение ватани саналмиш юртимизда илк телекўрсатув бундан эллик етти йил аввал намойиш этилган. Ва шундан бўён...

БИР ҚАДОҚ ЧОЙ...

Ўтган асрда яратилган бадий асарларда ўқигансиз, кексалардан эшигтгансиз, тилимизда «қадоқ» деган сўз бор. Унинг «мехнатдан кўли қадоқ бўлди» деган гапдаги эмас, ўлчов бирлиги сифатидаги маъноси ҳақида гапирмоқчимиз.

Гап шундаки, у килограмм, граммлар ўрнида фаол ишлатилган оғирлик ўлчов бирлиги бўлган. 1 қадоқ — тахминан 410 грамм.

Мабодо, бобонгизми, болам менга бир қадоқ кўк чой олиб кел, деб қолса, ўланиб ўтируманг тагин, деган маънода айтаяпмиз-да...

ТДЮИ қошидаги академик лицей ўқитувчиси Азиза ТУРСУНМОРОДОВА тайёрлади

Кўпчилик қисм, кўп қисм	Эквадор пойтакти	Нав (русча)	Пакана бўйвол	Фото		Доривор ўсимлик	«Индіана» ... (б/ф)	Суяқ ёғи	Индонезиядаги орол
Моддий ёрдам, нафака	→				... дувё бў дунё	→	↓	↓	↓
Металл арқон	→				Тоф гули	→			
Адам (шевада)	→				Шакл ... (баскетболчи)	→			
Роберт ... (шотланд шоюри)	Яримта (шевада)	... Франсуа (француз физиги)	Орфография, лугат	Хитой-даги шаҳар	...туски	Кийма (русча)	«Орзу-ингла ...» (қўшиқ)	Жаҳоним	Дедал-нинг ўсли
Таъм	Кайфи бор	мунча	... заҳмат	... секин	Пойтакти Сува	↓	↓	↓	↓
Атири тури					Кумар (актёр)	→			
РФДа-ги вилоят					Швейца-рия ва Фран-да-ги дарё	→			
Судралиб юрувчи					Электр сими	→			
					... Жан Филипп (фран. ком-тори)	«Мунис ...» б/ф	Футбол бўлими	Дарёдан ажралиб чиқкан ариқ	
					Харбий қисм	→	↓	↓	↓
					Рақизи (миф)	→			
					Герма-низа-ги дарё	→			
					Халк, кўпчилик	→			

Тузувчи: Фахридин Раҳимов

Psiolog maslahati

Ўқишиларим, оиласидаги аҳволим ҳам жуда яхши. Ҳаётда кам-кўстим йўқ. Лекин нима учундир дўстларим бирор ютуқка эришса, ичимда хафагарчиликка ўшаган бир нарсани сезаман. Уларга ёмонлик қилишини ҳаёлимгаям келтирмаганман. Лекин бу одатим билан уларга яхши дўст бўлолмаямманни, деган фикрга бориб қоламан. Нима қисам бу ноxуш одатимдан қутула оламан?

Жамшид, Тошкент шаҳри

Саволга Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти ўқитувчиси, психолог Жавдат Пўлатов жавоб беради:

— Балоғат остонасида баъзи ўсмиларда бундай ноxуш ҳолатлар юзага келиши табиий. Табиатан эркак кишилар ёшлигиданоқ сардорликка интилувчан бўлишлари сир эмас. Ана шу хусусият туфайли уларда ҳаётда қай соҳада бўлмасин, энг кучли, энг биринчи бўлиш учун рақобат намоён бўлади. Диққат марказида бўлишга интилиш, эътибор-талаблик кучаяди. Айни пайтда сизнинг ҳолатингизда ҳам биринчи бўлишга интилишда иккиланиш кузатилади. Яхиси, ўзингизни қўйнаётган ноxуш вазиятдан чиқиш учун ўзингизга муносиб баҳо беринг. Узингизни ҳадеб койииверманг. Балки сизнинг ютуқларингиз дўстларингизнидан ҳам ортиқдир. Хар бир ютуқ ортида қанчалик меҳнат, машақват ётганини ёддан чиқарманг. Сиздан ҳам илғорлар билан бир сафда бўлишга интилинг. Мутахассис сифатида оддий бир усулни тавсия этаман ва шунда сиз ўзингизнинг ҳақиқий аҳволингиз ҳақида тўғри холосага келасиз деб ўйлайман. Бир варак қоғоз олиб уни иккига бўлинг. Бир томонга ютуқларингизни, иккичисига камчиликларингизни ёзинг ва ҳисобланг. Кўнглингиз хотиржам бўлиши учун дўстларингизнинг кўрсаткичларини ҳам шундай усулда кузатиб чиқинг.

YON DAFTARCHANGIZGA

Сўйилган ҳайвоннинг почасидан пуфласа шишганидай, аҳмоқса ҳам мақтov хуш ёқиб, семиради.

Саъдий Шерозий

МУАССИС:

«КАМОЛОТ»
ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ҲАРАКАТИ
МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Газета Ўзбекистон Республикаси
Матбуот ва ахборот агентлигига 2007 йил 19 апрелда № 0242 ракам билан рўйхатдан ўтган.

ISSN 2010-6998
9772010 699000

Бош муҳаррир:

Ашурев Салим Тўраевич

Тахрир ҳайъати:

Баҳодир Фаниев, Мехриздин Шукоров (бош муҳаррир ўринбосари — «Turkiston»), Элмурод Нишонов (масъул котиб — «Turkiston»), Ирина Кочергина (бош муҳаррир ўринбосари — «Молодежь Узбекистана»), Елена Калинина (масъул котиб — «Молодежь Узбекистана»), Рустам Қосимов

Навбатчи муҳаррир:

Юсупов
Рустам
Кўчкоровиҷ

Саҳифаловчи:

Рўзиев
Зафар
Хусанович

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

Манзилимиз: 100083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: (371) 233-95-97.
Реклама бўлими: (371) 233-79-69
e-mail:turkiston@sarkor.uz

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида, А-3 форматда чоп этилди. Ҳажми — 2 босма табоқ, Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Буюртма Г-143.
Адади — 15225

Босишига топшириш вақти — 21.00
Топширилди — 21.35
ЎЗА якуни — 21.30

Оффсет усулида босилган.

1 2 3 4 5 6